

Milé a šarmantné kolegyně, vážení kolegovia, vzácní hostia

Na začiatku chcem poďakovať ZMOSU, že v poslednom období ho je počuť ako bojuje za samosprávu na rôznych fórach. Výsledkom tejto aktivity sú aj myšlienky tohto snemu.

Zároveň mi dovoľte využiť túto príležitosť na obdobnú tému a to je Dehonestácia samosprávy, samospráva má byť pre vládu partnerom nie otrokom.

Moja základná myšlienka sa úzko týka dehonestácie funkcie starostu, resp. primátora. Ako si podvedome sa vytratila akákoľvek úcta voči tejto funkcii. Neustále sme medzi dvomi mlynskými kameňmi, a to je vláda a ľudia. Začiatok celého spočíva v tom, že drvivá väčšina našich obyvateľov nevie aké sú povinnosti štátu a aké je postavenie samosprávy, resp. aký je medzi týmito dvomi subjektami rozdiel. Prirodzene sa na nás ľudia obracajú s požiadavkami, a iba veľmi ťažko sa nám vysvetľuje, že toto nie sú naše kompetencie, resp. kompetenciu čo na nás vláda prehodila, nemáme dofinancovanú a preto nám chýbajú financie v každej jednej oblasti. Pritom vláda by mala byť náš partner, avšak voči samosprávam sa v súčasnej dobe správa akosi autoritatívne. Legislatívou zákonmi, máme určenú našu príjmovú zložku a rovnako aj kompetencie, avšak v poslednej dobe je veľkým pravidlom, že sa na mestá a obce presúvajú bez finančného krytia. Vrcholom ignorácie sú v skrátenej konaní schvaľované ich hlúpe a nezmyselné zákony, pri ktorých nie je žiadna diskusia, nie sú akceptované ani žiadne pripomienky. Načo nám je zákon o prenesenom výkone kompetencií, keď samosprávy sú nútené ho porušovať tým, že znášajú náklady a štát sa teší. Hlavne v týchto krízových dobách – covid, vojna, energie a tak ďalej by som mohol pokračovať. Vláda hádže všetko na obce a mestá, ktoré na to doplácajú. Prečo je to tak?

Akosi prirodzene alebo inými činmi sa vytratila akákoľvek úcta k autorite. Nie je to tak dávno, keď pri návšteve obce a to nemusel byť ani prezident, prípadne premiér, ale stačil minister, a celá dedina akože stála v pozore, vítali ich ľudia. A dnes, môže prísť ktokoľvek, nikoho to nezaujíma, skôr naopak, hneď sa zdvihne vlna kritiky a urážok. Kto zato môže? Povedzme si to jednoducho. Staré múdrosti a porekadlá platia aj tu, ryba smrdí od hlavy. Činmi politikov, teatrálnymi výstupmi, správaním sa v parlamente, komédiami, zavádzaním a klamstvami, funkcia politika, ústavného činiteľa stratila akúkoľvek autoritu, akúkoľvek úctu. Pridajme k tomu ich vyjadreniami na stranu samosprávy, že starostova a primátora sú len zlodeji a dospeli sme do obdobia, že nikto normálny, vzdelaný, sa do týchto funkcií nehrnie. A takto nejak sa k nám správajú aj občania. Veď keď je to normálne v parlamente, tak je to normálne všade. Nielenže sme stratili slobodu a súkromie vo svojich obciach a mestách, ale všetci sa k nám správajú ako k svojim sluhom a otrokom.

Ani si nepamätám, kedy ocenili našu prácu, a ak to urobili, ako pri covide, tak to bolo len také akési automatické, a pritom sme suplovali ich činnosť. Ktokoľvek z nás sa k niečomu ozve, tak sme odbití slovami – nestážuj sa, keď sa ti to nepáči alebo to nevieš robiť, tak odstúp.

Toto treba zmeniť. Statusu funkcie starostov a primátorov treba vrátiť vážnosť. Preto apelujem na vládu na politikov, ústavných činiteľov, aby sa začali správať tak, ako sa na vážnosť ich funkcie patrí. Viem, že to nebude ľahké, ale iba takouto zmenou postupne vrátime autoritu, úctu a dôstojnosť akejkoľvek funkcii a tým aj statusu starostov a primátorov. Nedovoľme, aby sme boli fackovací panák akejkoľvek vlády, a spravme všetko preto aspoň my, aby sme v očiach našich občanov boli ľudia na správnom mieste. Veľa počúvam, že už nepôjdem kandidovať z obdobných dôvodov. Ja vám chcem odkázať jedno, všetkým nám ide o našich obyvateľov, tak neprenehajme bez boja starostovské

a primátorské pozície niekomu, kto ide kandidovať z úplne iných dôvodov, nie pre rozvoj našich obcí a miest.

Na záver si dovoľím parafrázovať slová mojej dobrej kamarátky a kolegyne Dagmar Jakubcovej, pretože sú to aj moje slová a takto to taktiež cítim.

„S plnou vážnosťou a pri zmysloch chcem povedať, že som hrdý na to, že som starosta, som hrdý na vás, svojich kolegov a kolegyne, som hrdý na to, ako sa vieme v každej krízovej situácii spolu zomknúť a spolupracovať, i keď nie vždy máme rovnaký názor.“

Nemáme sa začo hanbiť, lebo sme si nápomocní ako sa dá. Tie názory, že len sedíme na zadku a nič nerobíme, môže povedať len človek, ktorý nemá páru o tom, čo samospráva je. Súďme ľudí na základe ich správania, postoja, výsledkov práce a hodnôt. Ale hlavne zachovajme si zdravý rozum.

Priatelia, nedovoľme kopat' do samosprávy.

Ďakujem za pozornosť.

Mgr. Adrián Macho